Dhamaâ€™iinsa (Confusion)-Kutaa 1ffaa

Description

Rakkoon guddaan yeroo ammaa dargaggoota muudataa jiruu dhamaâ€™insa fi hurrii jireenyati. Rakkoo keessa isaani jiruu furuuf karaa adda addaatin itti qabsaaâ€™u yookiin immoo itti qabsaaâ€™u dhiisun abdii kutu. Jireenyi addunyaa tanaa qullaa homaa of keessaa hin qabne itti fakkaata. Yaanni maaliif uumame jedhu mataa isaani reeba. Bombiin midiyaa kallatti garagaraatin itti roobu garam akka deemu qaban fundure isaani itti dukkaneessa. Soba dhugaa, dhugaa soba fakkeessun sammuu isaani laamshessa jira. Haqa akka hin hubanne haguuggi itti taâ€™ee jira. Dargaggoonni garamitti haa goru, maal haa qabadhu, eessa haa deemu, kuni dhugaadha moo soba jedhanii dhamaâ€™an lakkoofsi isaani baayâ€™eedha. Jireenya keessatti wantoonni baayâ€™een nama dhamaasu dandaâ€™u. Rakkoon nama dhamaasa, hurrii namatti duucha.

In sha Allah harâ€™a dhamaâ€™iinsa rakkoo diinagde nu muudatu osoo hin taâ€™in, dhamaâ€™iinsa keessa keenya muudatu waliin mariâ€™an. â€œJireenya kee keessatti garmalee maaltu si dhamaasa?â€• jedhe osoo isin gaafadhe deebin keessan maal taâ€™inna laata? Hundii keessanu deebii garagaraa qabdu.

Garuu akka xinxallii fi ilaalcha kiyyaatti namoonni baayâ€™een rakkoo keessa kan ol baasani dubbachuu saalfataniin dhamaâ€™aa jiru. Rakkoon keessaa kuni maaliidha? Dargaggoonni baayâ€™een waaâ€™ee amantii haqaa (Islaama) ilaalchise ni dhamaâ€™u. Namni amantii Islaama yoo sirnaan qabate jireenyi isaa kan toltu fi miidhagdu. Namni imaana qabu balaan yoo itti buâ€™ee ni obsa, toltuun isa yoo qunnamte Rabbii galata galcha. Balaa fi toltuun isaaf gaariidha. Namni amantii Islaama hin qabanne immoo balaa fi toltuun isaaf badiidha. Balaan yoo itti buâ€™ee obsa hin qabu dhiphinnaa fi dararaan of ajjeessa. Toltuun yoo itti dhufte immoo Rabbitti kafaruun jireenya ofii balleessa. Amanti haqaa kan uumama namaa waliin adeemu kana akka qalbii namaa keessatti hidda hin qabanne wantoonni garagaraa nama dhamaasu. Isaan keessa mee muraasa haa ilaallu.

1.Qurâ€™aana irraa fagaachu â€“ Qurâ€™aanni burqaa beekumsaati fi qajeelchati. Namni burqaa kana irraa garagalee gara madda biraatti yoo dabee wanti inni argatu dhamaâ€™iinsa fi hurriin itti buâ€™uudha. Namni Qurâ€™aana qoâ€™atuu fi hordofuu, â€œwanti hunduu isa funduratti ifa taâ€™a. Homaa isa hin dhamaasan; murtoo cimaa fudhachuuf wanti tokkolle duubatti isa hin harkisu; daandii fi

kallattiin itti deemu harkaa hin badu. Kaayyoon isaa dhumaa maal akka taâ€™e ni beeka. Karaan kaayyo kanatti isa geessu qajeela akka taâ€™ee ni beekaâ€•

هَٰذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

â€œ**(Qurâ€™aanni] kuni namootaf ibsa; warra Rabbiin sodaataniif immoo qajeelfamaa fi gorsa.**â€• Suura Ali-Imraan 3:138

Namni Qurâ€™aana dhiise fi irraa garagale immoo kana hundaa dhaba. Kallattii fi karaan inni hordofu qabu harkaa bada, ni dhamaâ€™a.Hundeen dhamaâ€™iinsi yeroo amma nu muudataa jiru sababa Qurâ€™aana irra garagalleefi. Hin qoâ€™annu, hin dhageefannu, hin barannu. Dhamaâ€™aan gariin itti lixe akkana jedha,â€• Namoota hundaaf Qurâ€™aana guutu qoâ€™achuun hin barbaachisu. Gareen hagaa yoo qoâ€™ate gahaadha.â€• Kuni jaahilumma (wallaalummaa) akkamiti badii! Guyyatti yeroo meeqa Fesbuuki gorogora oola ergasi Qurâ€™aana qoâ€™achuun hin barbaachisu jedha! Dhamaâ€™iinsa jechuun kana. Wanti faaydi hin qabne waliin yeroo ofii gubanii qajeelcha fi rahmata Rabbii irraa garagaluudha.

Kanaafu dhamaâ€™iinsa, shakkii, hurri jireenya fi kkf ofirraa kaasuf gara Qurâ€™aana deebine guyyaa guyyaan qoâ€™achuun, barachuun furmaata taâ€™a. Ammas wanti tokko ni jira. Yommuu Qurâ€™aana qoâ€™annu, yookiin dhageefannu yookiin aalima irraa barannu sheyxaanni shakkii fi of tuulu nutti darbuun nu dhamaasu dandaâ€™a. Aaya takka yookiin guutu Qurâ€™aana akka shakkitu si gochuu dandaâ€™a. yeroo kanatti kana yaadachu yookiin gochuu qabna.

1ffaa Aayatoonni (keyyatoonni) Qurâ€™aana wal ibsu. Aaya tokko irratti ifa kana hin taane aaya biraa irratti balâ€™innaan ifa taâ€™a. Fakkeenyaf, Suura Faatiha keessaa aaya 7ffaa irratti â€œKaraa warroota tola irratti oolte nu qajeelchi.â€• Aaya kana keessatti warroonni Rabbiin tola irratti oole eenyu faâ€™a akka taâ€™an hin beeknu. Kanaafu eessa argannaa? Suura An-Nisa aayaa 69 ffaa irraa warroota Rabbiin tola irratti oole arganna. Nabiyyoota, saadiqoota (warroota haqa dhugoomsan), shahiidota fi saalihoota. Kanaafu aayatoonni Qurâ€™aana waan wal ibsaniif shakkiin dhamaâ€™uu hin qabnu.

2ffaa Ibsa yookiin tafsiira Qurâ€™aana kan argannu karaan lammafaan Ergamaa Rabbii (SAW) irraayi. Hadiisonni Rasuula Qurâ€™aana ifa nu godhu. Hadisoota kanniin osoo hin ilaalin aayata Qurâ€™aana mataa keenyan ibsuu yoo yaalle ammallee hurrii shakkiiti fi dhamaâ€™insatti kufna. 3ffaan Ibsa Qurâ€™aana sahaabota irraa kan argannuudha. 4ffaa Ibsa Qurâ€™aana taabiâ€™oota fi aalimoota gurguddoo irraa kan arganuudha. Kanaafu yommuu sheyxaani waaâ€™ee Qurâ€™aana ilaalchise shakkii nutti darbuu dhamaâ€™uu hin qabnu. â€˜Aâ€™uzubillahi mina sheyxaani rajiimâ€™ jechuu fi duâ€™aayi gochuun sheyxaana ofirraa ariâ€™uu dandeenya.Garuu Qurâ€™aana sirratti hubachuuf cubbuu irraa fagaachun garmalee barbaachisadha. Nuurri (ifni) Qurâ€™aanati fi dukkanni cubbuu bakka tokko jiraachu hin dandaâ€™an.

Dhamaâ€™iinsi lamaafaan sheyxaanni nutti darbuu immoo of tuuludha. Yommuu Qurâ€™aana qoâ€™anne yookiin baranne hojii irra oolchu jalqabnu namoota kaannin tufachu eegalla. Akka keenyatti yoo hin yaadinii fi hin jiraatin addunyaa irraa akka badan barbaanna, akka namaatti isaan hin ilaallu. Qurâ€™aana erga baranne hanga dandeetti keenya namoota barsiisudha malee of tuulu hin qabnu. Nutti

carraa fi rahmata Rabbii arganne Qurâ€™aana baranne namoonni baayâ€™een carraa dhabanii Qurâ€™aana osoo hin baratin hafan. Itti gaafatamummaan keenya Qurâ€™aana akka hordofan dirqisiisu osoo hin taâ€™in ergaa itti geessudha. Fuudhatanii dhiisaniin mirga isaaniti. Kanaafu Qurâ€™aanni kan ittiin of tuullu osoo hin taâ€™in kan ittiin of gadi qabnu taâ€™uu qaba. Nama rahmataa fi balâ€™isee yaadu kan ittiin taanu taâ€™uu qaba malee namoota irratti gogaa taâ€™uu hin qabnu. Waaâ€™ee of tuulu barruu â€˜Qulqullinna Qalbii kutaa 3ffaaâ€™ jalaa argachuu dandeessu.

2.Miidiyaaâ€“ maddi dhamaâ€™iinsaa inni lammafaan immoo miidiyaadha. Diinni fi waraanni guddaan yeroo amma Islaama fi ilma namaa guutu irratti banamee miidiyadha. Sheyxaana kana argate burraaqa. Ilma namaa jallisuuf duraanu kakate amma karaan balâ€™ate isaa baname jira. Sababa miidiyaatin dargaggoon gara deemu wallaale. Sobni fi dhugaan garmalee walitti naqamuu irraa kan kaâ€™ee haqni awwaalamte.

Miidiyaan yommuu oduu sobaa namatti afuufu namoonni amantii ofii akka shakkanii fi irraa garagalan taasisa. Namni dhugaa fi sobaa osoo addaan hin baasin miidiyaa duuka buâ€™u hurri kana keessatti bade hafa. Oolola sobaa odeessun namoonni Islaama akka jibbanii fi irraa garagalan taasisa. Jireenya keenya keessatti miidiyan haqa Islaama ilaalchise gonkumaa kan nu shakkisiisu taâ€™uu hin qabu. Miidiyaan wanta feete yoo odeessite ifa Islaama balleessu akka hin dandeenye beeku qabna. Sobni hanga fedhe baayâ€™atee fi humna kan qabu haa fakkaatuyyu malee hidda gadi dhaabbataa waan hin qabneef yeroo muraasan booda duguugame bada. Yeroon muraasni suni waggaa dhibbaa yookiin sani ol taâ€™uu dandaâ€™a. Rabbiin yeroo kennaaf. Yoo gara haqaatti deebiâ€™u diidan ergasi duguuge balleessa. Mee ummata Nabiyyanaa Nuh (AS) ilaalaa. Waggaa 950 gara haqaatti isaan waame. Ni didan. Dhumni isaani maal taâ€™e ree? Addunyaa irraa adabbii Rabbiitin dugugamanii badan.

Kanaafu sobaan hurgufamuu fi dhamaâ€™u hin qabnu. Babalâ€™inni sobaa fi wanta fokkuu nu dinqisiisu hin qabu.

قُل لَّا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ ۚ
فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ١٠٠

Jedhii: â€œosoo baayâ€™inni wantoota fokkataa si dinqisiiseyyuu fokkataa fi gaariin wal hin qixxaatan.â€• Yaa warra sammuu qabdan akka milkooftaniif jecha Rabbiin sodaadha.â€• Suura Al-Maaâ€™ida 5:100

Oduu sobaa miidiyaa irraa guurun Islaamni akkana akkana jechuu hin qabnu. Inni yeroo hundaa haqaa fi ifa. Sobni gonkumaa hin jijjiru. Tooftan yeroo ammaa miidiyaan fayyadamu nama Islaamatti waamu (daaâ€™i) maqaa shororkeessa (Terrorist) itti maxxansuun namoota fafee waaâ€™ee Islaama quba hin qabne namoota gaarii fakkeessun ummatatti dhiheessa. Yookiin immoo namoota fafee bombii harkaa kaâ€™aani akka namoota galaafatu godhan. Ergasii kunoo Islaamni amantii badiiti jechuun oolola ofi gadi naqu. Halkanii guyyaa Islaama balleessuf dhagaan isaan hin buqqisne hin jiru. Garuu taâ€™uufi didde malee.

Kanaafu olola kanaan gonkumaa sobamuu fi dhamaâ€™uu hin qabnu.

3.Warraa dhihaa hordofuu fi akkeessuâ€“ ammallee dhamaâ€™iinsi fi rakkoon guddaan nu muudataa jiruu sababa warraa dhihaa hordofuu fi akkeessuti. Haala jireenya Ergamaa Rabbii dhiisne haala jireenya isaani hordofuun of dhamaasa jirra. Ergamaan Rabbii (SAW) kana nu mirkaneessu. Abu Saâ€™id Al-Kudri akkana jechuun Ergamaa Rabbii irraa gabaase:

Ù„ÙŽØªÙŽØªÙ’Ø¨ÙŽØ¹Ù•Ù†Ù‘ÙŽ Ø³ÙŽÙ†ÙŽÙ†ÙŽ Ù ÙŽÙ†Ù’ ÙƒÙŽØ§Ù†ÙŽ
Ù‚ÙŽØ¨Ù’Ù„ÙŽÙƒÙ•Ù Ù’ Ø´Ù•Ø¨Ù’Ø±Ù‹Ø§ Ø´Ù•Ø¨Ù’Ø±Ù‹Ø§ ÙˆÙŽØ°Ù•Ø±ÙŽØ§Ø¹Ù‹Ø§ Ø¨Ù•
Ø°Ù•Ø±ÙŽØ§Ø¹Ù•ØŒ ØÙŽØªÙ‘ÙŽÙ‰ Ù„ÙŽÙˆÙ’ Ø¯ÙŽØ®ÙŽÙ„Ù•Ùˆا Ø¬Ù•ØÙ’Ø±ÙŽ
Ø¶ÙŽØ¨Ù‘Ù• ØªÙŽØ¨Ù•Ø¹Ù’ØªÙ•Ù Ù•ÙˆÙ‡Ù•Ù Ù’ â€•â€•â€•â€•.â€• Ù‚Ù•Ù„Ù’Ù†ÙŽØ§ ÙŠÙŽØ§
Ø±ÙŽØ³Ù•ÙˆÙ„ÙŽ Ø§Ù„Ù„Ù‘ÙŽÙ‡Ù• Ø§Ù„Ù’ÙŠÙŽÙ‡Ù•ÙˆØ¯Ù•
ÙˆÙŽØ§Ù„Ù†Ù‘ÙŽØµÙŽØ§Ø±ÙŽÙ‰ Ù‚ÙŽØ§Ù„ÙŽ â€•â€•â€• Ù•ÙŽÙ ÙŽÙ†Ù’ â€•â€•â€•â€•.

Dhugumatti karaa warroota isiniin duraa taakku taakkun, ciqilee ciqileen ni hordoftu osoo bolloo lootu seenaniyyuu isaan ni hordoftu (waliin ni seentu). Ni jenne,â€™Yaa Ergamaa Rabbii, Yahuudota fi kiristaanota (jechuu keeti)?â€™ Ergamaan Rabbis ni jedhan, â€˜(Isaan yoo hin taâ€™in) eenyu ree?â€• (Sahih Al-Bukhaari)

Warroota kanniin hordofuun baditti of darba jirra. Sheyxaanni karaa badii ni bareechisa daandii tolaa immoo ni fokkisa. Haala kanaan baditti nama harkisa.

Inumaa tokko tokko yoo dhamaâ€™uu fi jaanjaâ€™uu, â€˜Islaama hordofuun duubatti haftummaa fi hiyyummaaf nama saaxila. Warra dhihaa hordofuun qaroominnaa fi guddinna.â€™ Jedha. Namni sammuu qabuu â€˜Qullaa deemun qaroominnaa, uffata uffachuun duubatti haftumaadha.â€™ Ni jedhaa sila? Guddinna teknoolojiitin hanga fedhan samii haa tuqan hamilee fi amalli isaani garuu horiin wal qixxaata. Warra dhihaa caalaa bakki sagaagalummaa fi wanti fokkuun itti babalâ€™ate ni jiraa? Kanaafu akkamitti karaa isaani hordofuu filannaa? Teknolojiin isaan harâ€™a ittiin boonan boru ni bada. Fooqi fi guddinni isaan odeessanis boruu daaraa taâ€™a.

Teknolojii isaan irraa fudhanne itti fayyadamuu dandeenya garuu toofta fi mala jireenya gonkumaa isaan irraa dhaalu hin qabnu. Malaa fi toofta haala jireenya isaani dhaalun kan Ergamaa Rabbii dhiisun dukkanaa fi dhamaâ€™iinsa malee wanta biraa taâ€™uu hin dandaâ€™u. Mee ilaali warri dhihaa hangam akka dhamaâ€™an. Dhiphinnii fi rakkoon xin-sammmuu (psychology) isaan reebaa jira. Haqaan ala wanta biraa hordofuun dogongora, jallinnaa fi dhamaâ€™iinsa malee wanta biraa taâ€™uu hin dandaâ€™u.

فَذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمُ ٱلْحَقُّ ۖ فَمَاذَا بَعْدَ ٱلْحَقِّ إِلَّا ٱلضَّلَٰلُ ۖ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ٣٢

â€œSun Allaah, Gooftaa keessan, kan Dhugaati. Dhugaa (haqa) booda jallinna malee maaltu jira? Akkamitti irraa garagalfamtu?â€• Suura Yuunus 10:32

Harâ€™aaf asirratti nu gaha. In sha Allah torbaan kutaa lammaffaa qabadheen hanga dhihaadhu assalaamu aleykum wa rahmatullahi wa barakaatuh.

Hubaciisa: Ad(beeksisni) armaan gaditti yoo mulâ€™atan ani kan asirratti maxxanse osoo hin taâ€™in WordPress tu qarshii argachuuf maxxanse. Asirraa kaasu yoo barbaadan Adblock kana fayyadamu dandeessu warroonni kompiyutara fayyadamtan. Warroonni telefoona fayyadamtan osoo ilaalin bira darbaa.

Date Created
March 19, 2016
Author
admin